

Wiktor Hahn

Numer noworoczny "Kuryera warszawskiego" z r. 1912

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 11/1/4, 224-225

1912

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Chrzanowski Ignacy: Dwie rocznice (Kraśińskiego i Skargi). Rocznik Gebethnera i Wolffa. Kalendarz encyklopedyczny-praktyczny na r. 1912, s. 1—12.

Autor uwydatnia główne zasługi Skargi: genialną piękność słowa i jego niesłychaną w Polsce przedtem ani potem potęgę; za trwały drobek naszej kultury narodowej uważa Kazanie jego o miłości ojczyzny. Kraśiński znów jest dla narodu polskiego nie tylko natchnionym poetą, poetą myślicielem i poetą wieszczem, lecz także poetą-apostołem, archaniołem wiary i nadziei, miłości i dobrej woli. Autor zbija nadto zarzuty czynione jeszcze dzisiaj zarówno Skardze jak i Kraśińskiemu.

Lwów.

Wiktor Hahn.

Numer noworoczny Kuryera warszawskiego z r. 1912 zawiera obok artykułów poświęconych rokowi 1812 i Skardze także kilka rzeczy o Kraśińskim:

Tadeusz Grabowski: Zygmunt Kraśiński w świetle nowych źródeł (s. 16—17) wykazuje na podstawie nowych materiałów, pomieścionych w wydaniu jubileuszowym Jana Czubka, w jaki sposób wznosił się poeta na szczyty, charakteryzując twórczość jego jako olbrzymi wysiłek ku stworzeniu własnego poglądu na naturę, świat i dzieje.

Juliusz Kleiner: Potęga złego w Nieboskiej i Irydionie (s. 17—18) określa oba utwory jako tragedye, wcielające rezultaty pesymistycznego poglądu poety: optymistyczne zakończenia Nieboskiej i Irydiona nie są związane organicznie z zasadniczym pomysłem obu poematów.

Nitowski Jan: Ideały Zygmunta Kraśińskiego (s. 18—19) wylicza jako najważniejsze ideały poety: bezwzględna miłość, ideał cierpienia w połączeniu z czystością duchową, nadto dobrą wolę i zrodzoną w niej pracę, — wykazuje zarazem, jakie odbicie znalazły te ideały w utworach poety.

Józef Kallenbach: Z powodu jubileuszu Kraśińskiego (s. 19—20) określa znaczenie jubileuszu poety, uwydatniając przedewszystkiem bogaty plon nowego wydania jubileuszowego. Z nieznanego materiału rozpatrywa jeden z najciekawszych fragmentów powieści „Herbert“, napisanej *à la Balsac* prawdopodobnie w r. 1834, pod znacznym wpływem Jules Janina i Eugeniusza Suego. Najważniejszym i najciekawszym ustępem zachowanego fragmentu jest rozdział drugi, opisujący sen Herberta: jest to pierwszy pomysł Snu, który później wszedł w skład *Niedokończonego poematu*: Sen Herberta zawiera szereg najważniejszych obrazów, uwzględnionych później w *Śnie*, zawiera nadto „owe świętsze miłości, ukryte głębiej, serdeczniej, z naszą duszą splecione“, jak mówi Herbert; jest więc fragment ten niezmiernie ważny jako pierwszy zawiązek Snu. Sam Herbert w przedstawieniu romansu mężatki z oficerem polskim zawierał echa miłości

Krasińskiego do p. Bobrowej; jako rzecz ściśle osobista nie nadawała się za życia poety do literackiego użytku.

Bronisław Gubrynowicz: Z rozpacznych dni... (Kartki z życia Z. K-go, s. 20—21) ogłasza z niewydanej dotąd korespondencji K-go do ks. Jerzego Lubomirskiego dwa listy poety z 28. lutego i 3. marca 1847 r. (z Nizzy), opisujące wrażenia, jakich poeta doznał pod działaniem eteru, czem starał się uwolnić od niemocy fizycznej i katusz moralnych, przygnębiających go wówczas. Ze znanych nam dotąd opisów tej próby eterowej najdokładniejszą wiadomość podają listy przytoczone przez G. Wrażenia opisane przez Kr-go nie są zgodne z rzeczywistością, są wpływem raczej sugestji jego.

Ferdynand Hösicik: Z. K. i Amelia Załuska. Epizod z dziejów serca poety (1822—1832 s. 21—22) kreśli w krótkim szkicu dzieje nieodwzajemnionej miłości Kr-o do A. Załuskiej, nie przynosząc zresztą żadnych nowych szczegółów.

Z listów do p. Bobrowej (s. 22—23) Kr-o, ogłoszonych już w r. 1905 w Przewodniku naukowym i literackim, podaje najważniejsze wyjątki Leopold Méyet, zapowiadając osobne ich wydanie.

Lwów.

Wiktor Hahn.

Grzymała-Siedlecki Adam: Rocznice. (Tygodnik ilustrowany 1912 nr. 1., s. 2—3).

Autor zestawia podobieństwa i różnice Skargi, Krasińskiego i Kraszewskiego: U Skargi i Krasińskiego wspólne jest religijne odczuwanie ojczyzny, skład duchowy jednak obu odmienny: Skargi jednolity, Krasińskiego skomplikowany. Skargę uderzało przedewszystkiem zło Polski, Krasińskiego dziejowe jej piękno. W paralleli między Krasińskim i Kraszewskim uwydatnia znów u autora *Przedświtu* tęczowe marzenie o przeszłości, a autora *Starej baśni* charakteryzuje jako bojownika codziennego o jutro, bojownika o zamiarach istotnie heroiczych, człowieka »mężnej pracy«. Ze Skargą łączy Kraszewskiego poczucie obowiązku.

Lwów.

Wiktor Hahn.

Adamski Jan ks.: Zygmunt Krasiński w korespondencji z Juliuszem Słowackim. Miesięcznik kościelny (Unitas). Poznań, R. IV. (Tom VII) zeszyt 38 (luty) 1912, s. 123—135.

Oprócz zestawienia miejsc z korespondencji Krasińskiego w sprawie sporu Słowackiego z Mickiewiczem, w sprawie Bobrowej, dalej istoty poezji i warunków prawdziwej wielkości, wykazuje autor, o ile myśli Krasińskiego odbiły się w ostatnich utworach Słowackiego, jakoto w głosie brata Juliusza do braci w Kole, w Samuele Zborowskim i Genesiz z ducha, wpływu tego jednak nie uwydatnił należycie.

Lwów.

Wiktor Hahn.